

Michael Rist

Trojčlenný sociálny organizmus

Tým sme sa pokúsili preniknúť k podstate princípov spolupôsobenia osobností v duchovnom, hospodárskom a právnom živote: V duchovnom živote vychádza spolupôsobenie ľudí z vlastných poznatkov, ktoré podporujú, podnecujú a dopĺňajú poznatky ostatných ľudí. V hospodárskom živote spočíva spolupôsobenie individualít v zjednotení osobných schopností vo vytvorenom diele či službe. V právnom živote spočíva spolupôsobenie osobností vo vzájomných dohodách.

Teraz však musíme urobiť ešte ďalší krok, pretože doteraz sme tieto tri články len rozumovo analyzovali a máme preto teraz pred sebou trojicu, pozostávajúcu z duchovného, právneho a hospodárskeho života. Teraz je potrebné, aby sme túto trojicu opäť synteticky pochopili v jej rozumnom pohybe a vzájomnom prelínaní, v jej dynamike, nie v jej chaotickom premiešaní. Už sme videli, že hospodársky život vlastne nemôže existovať, ak nepôsobí v ňom zároveň život právny, tzn. ak nemôžu byť trvale uzatvárané dohody. Akoby však mohli byť uzatvárané slobodné dohody, keby neexistoval život duchovný? Až díky vlastnému poznaniu môže byť zrejmé, čo je správne a na čom je teda potrebné - podľa zásad zdravého rozumu - sa dohodnúť.

Ale ani duchovný život nemôže existovať bez života hospodárskeho, lebo odkiaľ by inak mali prichádzať prostriedky, ktoré slúžia na pokrytie potrieb tých ľudí, ktoré vynakladajú svoj čas na to, aby svojím myslením pozdvihli do vedomia nové poznatky a dali ich potom k dispozícii ako právneho tak aj hospodárskemu životu?

Tým už tiež vidíme, že právny život nie je schopný existencie bez života duchovného rovnako ako bez života hospodárskeho, pretože koniec koncov je s výrobkom zaplatený aj čas, ktorý bol vynaložený na uzavretie kúpnej a dodávateľskej zmluvy.

Ak dokážeme sledovať túto vnútornú dynamiku trojčlenného sociálneho organizmu, potom je nutná ešte sociálna fantázia, aby mohli byť vytvorené nové formy duchovného, hospodárskeho a právneho života a tie potom s zodpovedajúcou sociálnou technikou vyskúšané a uskutočnené. K tomu niekoľko malých príkladov.

Otázka financovania duchovného života by mohla byť podnetom na vytvorenie vlastného kultúrneho fondu, ktorý by slúžil buď k tomu, aby sme sa my sami mohli ďalej vzdelávať, alebo v spolupráci s inými ľuďmi v podobe podporných spolkov či nadácií na financovanie výskumných projektov napríklad v oblasti biologicko - dynamického poľnohospodárstva alebo užitej sociálnej ekonómie. Zrovna tak by ním mohli byť podporované koncerty, divadlo alebo školstvo. To však ešte nie je všetko. Možno poviete, že prostriedky, ktoré štát zruší v podobe daní, by mali byť rozdelené ešte rozumnejšie. Z toho môže vzniknúť návrh, aby isté projekty neboli povoľované len rozhodnutím väčšiny pri referende, ale aby každý mohol svojimi daňami financovať to, čo považuje za účelné a potrebné. Záver by potom mohol byť taký, že síce štát určí, koľko daní musí každý jednotlivcovi platiť (právne funkcie), daňovník však sám rozhodne, ktorej inštitúcii chce dať svoje daňové odvody k dispozícii. To by mohlo viesť k blahodarnému oslobodeniu a tiež k zvýšeniu produktivity nášho duchovného života, pričom by mnohí ľudia objavili svoj záujem a svoju zodpovednosť voči kultúre a dobrovoľne by ešte viac robili na jej rozvoj, než ako im to je predpisované úradmi. Taký duchovný život by potom tiež nebol držaný v dnešnej jednostrannosti, kedy

musí slúžiť materiálnej produkcii tovaru vrátane produkcie nekvalitného konzumného tovaru minimálnej trvanlivosti, ale považoval by rozvoj právneho života i duchovného života samotného za tiež tak dôležitý. To je ostatne už dnes pociťované ako naliehavá úloha, keď je budovaný vzdelávací systém (právo na vzdelanie).

Avšak aj samotné ekonomické podniky by mohli pristúpiť k vytváraniu podobných kultúrnych fondov, namiesto toho, aby stupňovali svoju vlastnú produkciu nad úroveň potreby a tým prispievali k výrobe konzumného tovaru minimálnej trvanlivosti, ako i s tým spojenému znehodnocovaniu pracovného času a surovín. Ak dnes ekonomika uznáva, že existujú hranice materiálneho rastu, potom by sa nemalo zostať stáť u tejto skutočnosti a dôjsť len k tomu záveru, že je potrebné limitovať svetovú populáciu, ale na základe plodného duchovného života by sa malo uplatniť poznanie, že cieľom ľudského vývoja nakoniec nie je materiálny blahobyt, ale vytváranie nepominuteľných schopností v oblasti pozemskej slobody.

Neustále sa prehĺbujúce pochopenie trojčlennosti sociálneho organizmu, porozumenie jeho vzájomnému dynamickému prešupovaniu a jeho praktizovanie nesené sociálnou fantáziou a technikou nás potom povedie k umeniu všetkých umení, totiž k spolupráci slobodných osobností. Tá sa stane michaelským kresťanstvom, individualizácie ducha v človeku a inkarnáciou ducha v ľudskej spoločnosti skrze slobodné osobnosti, čím toto umenie zavládne vo sfére pozemskej i sfére kozmickej.